

SUOMEN VESIENSUOJELUYHDISTYSTEN LIITTO RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ KOSKIEN MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN NOJALLA ANNETTAVIA YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUKSIA (YM10/600/2012)

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry (SVYL) haluaa antaa lausuntonsa luonnoksista hallituksen esityksistä maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön muuttamisesta (YM10/600/2012), vaikka ei ole saanut virallista lausuntopyyntöä asiasta.

SVYL ja sen alueelliset jäsenyhdistykset ovat toimineet aktiivisesti haja-asutuksen jätevesien käsittelyn edistämiseksi vaikuttamalla valtakunnallisten ohjeistusten ja lainsäädännön kehittämiseen, toteuttamalla tutkimus- ja kehittämishankkeita, kouluttamalla suunnittelijoita, tuottamalla neuvonta- ja koulutusmateriaalia sekä toteuttamalla tiedotusta ja neuvontaa kentällä eli asukkaiden parissa kiinteistöillä (www.vesiensuojelu.fi/jatevesi). Toiminta kattaa siten koko laajan verkoston.

Maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön merkitys haja-asutuksen jätevesien käsittelyn hallinnan parantamiseksi on keskeistä ja säädösten selkeyttäminen on tarpeen. Koska lausunnolla olevissa esitysluonnoksissa käsitellään ja esitetään lisättäväksi rakennushankkeiden suunnitteluun liittyviä asiakohtia, sisällöissä tulisi huomioida haja-asutusalueiden kiinteistöjen jätevesijärjestelmien suunnittelun erityistarpeet. Suunnittelu-kohteiden määrä verrattuna muuhun rakentamiseen on lukumääräisesti erittäin suuri. Ympäristönsuojelulainsäädännössä määritellään vaatimukset jätevesijärjestelmien puhdistustasoista, käytöstä ja huollosta sekä suunnitelmien sisällöstä. Hankkeiden toteutus sen sijaan suoritetaan maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön mukaisesti. SVYL korostaa, että lausunnolla olevissa uudistuksissa on huolehdittava kokonaisuuden ja keskeisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tähän saakka jätevesijärjestelmien suunnittelijoiden pätevyysvaatimusten hyväksymisissä ei ole sovellettu suoraan tai kirjaimellisesti maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntöä. Tämä on ollut oikea ja yleisesti hyväksytty linjaus, mikä on mahdollistanut haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn kouluttautuneiden erityisosaajien suunnitelmien laatimisen. On huomioitava, että haja-asutuksen pienimuotoisen vesihuollon suunnittelua ja rakentamista ei ole juuri sisällytetty rakennusalan tai muiden alojen ammatillisiin tutkintoihin. Suunnittelijoiden tietotaito on hankittu pääosin viime vuosien aikana täydennyskoulutuksen ja käytännön työn kautta. Korkeatasoista ja tarpeen mukaan räätälöityä koulutusta on järjestetty lähes koko maassa ja asiantuntevien suunnittelijoiden määrä on lisääntynyt. Voidaankin todeta, että suunnittelijoiden hyväksymisen osalta vakiintunut käytäntö on vastannut käytännön tarvetta, joka tulisi jatkossa sisällyttää lainsäädäntöön.

Koska yksityiskohtaisissa perusteluissa eikä perustelumuiotiossa käsitellä haja-asutuksen jätevesien käsittelyjärjestelmien toteuttamista, jää epäselväksi mikä on esityksen valmistelijoiden näkemys uudistuksen tavoitteesta ja vaikutuksesta haja-asutuksen jätevesijärjestelmien toteuttamiseen. Kuuluvatko alan suunnitelmat erityissuunnitelmiin?

SVYL toteaa, ettei lakiluonnoksessa ole pykälässä 120§ määritelty erityissuunnitelmaa lainkaan, mikä on olennainen puute.

SVYL korostaa, että rakennus- ja maankäyttölain muutoksessa tulee huolehtia siitä, että kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien suunnittelu toteutetaan käytännössäkin riittävän laadukkaasti. Suunnittelijoiden kelpoisuusvaatimuksissa olisi huomioitava, että viime vuosina tälle erityisalalle kouluttautuneiden henkilöiden taustat vaihtelevat (tekninen, rakennusalan, ympäristöalan, maaseutualan ym. koulutus). Koulutuksen ja työkokemuksen perusteella näiden henkilöiden pätevyys on riittävä etenkin yhden kiinteistön järjestelmien suunnitteluun. Lainsäädännön muutoksella olisi täsmennettävä pätevyysvaatimuksia, mutta toisaalta olisi huolehdittava, että alalle jo kouluttautuneiden mahdollisuus suunnitteluun jatkuisi, sillä päteviä suunnittelijoita tarvitaan. Lainsäädännön muutoksissa on huomioitava, ettei rakennusalan teoreettinen pätevyys sivuuta erityiskouluttautuneita kelpoisuuden ja pätevyyden arvioinnissa. Siten haja-asutuksen järjestelmien osalta termin rakennusalan lisäksi tulee käyttää muotoa muu alalle soveltuva koulutus (laki- ja asetusesitykset).

Haja-asutuksen kiinteistökohtaisten jäteveden käsittelyjärjestelmien suunnittelu poikkeaa monella tavalla tavanomaisesta taloteknisestä suunnittelutyöstä. Jotta suunnittelun laatu, ja sitä kautta haluttu lopputulos turvataan, on sille syytä asettaa omat, mm. kvv-suunnittelijoiden pätevyysvaatimuksista eriytetyt, pätevyysvaatimukset.

Tavanomaisen suunnittelutehtävän kelpoisuutta (laki 120 e §) tulisi laajentaa tai YM:n asetusluonnoksen taulukon kohtaa 1.6 tulisi muuttaa siten, että edellä esitetyt alalle erikoiskouluttautuneilla henkilöillä on lainsäädännön määrittelemä pätevyys suorittaa suunnittelutehtäviä. Eräs mahdollisuus olisi eriyttää kiinteistön ulkopuoliset suunnittelutehtävät kiinteistön sisäisistä suunnittelutehtävistä, koska jätevesijärjestelmien suunnittelu vaatii laaja-alaisempaa pätevyyttä kuin varsinainen rakennussuunnittelu. Eriyttäminen tulisi sisällyttää sekä lakiin (esim. 120§) että YM:n asetukseen (taulukko 1). Siten kiinteistön ulkopuolisia jätevedenkäsittelyjärjestelmien suunnittelutehtäviä voi suorittaa myös muu kuin rakennusteknisen alan tutkinnon suorittanut suunnittelija. Suunnittelijalta tulee kuitenkin edellyttää soveltuvaa alan tutkintoa ja perehtyneisyyttä tehtäviin.

Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn edistämiseksi on kehitettävä ohjauskeinoja, joista yksi on lainsäädännön kehittäminen. Ympäristönsuojelulainsäädännön muutoksia käsiteltiin pitkään ja laajalla rintamalla. Maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön muutoksissa on huolehdittava ja arvioitava ennakkoon, ettei sillä vaikeuteta vaan mahdollistetaan haja-asutuksen jätevesien käsittelyn käytännön toteuttamista. Järjestelmien suunnittelu kuuluu olennaisena osana edistämistyöhön. Uudistuneen lainsäädännön tulee selkeyttää kuntien viranomaisten työtä ja yhdenmukaistaa lainsäädännön soveltamista. SVYL toivoo, että edellä esitetyt käytännön kokemuksiin perustuvat asiakohdat huomioidaan valmisteltavana olevassa lainsäädäntötyössä.

Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry

Jukka Koski-Vähälä
Toiminnanjohtaja, MMT